

تاریخ عثمانی انجمنی

مجموعہ سی

ایک آیدہ برنشر اولتور

مذرجات

طوبقیو سرای هایونی (مابعد) عبدالرحمن شرف
غازی چلبی احمد توحید
عثمانی تاریخ نویسری ومورخلری (مابعد) نجیب عاصم
شہزادہ خلیفہ سرکذشتی (مابعد) یاقوا اسکندرھوجی
باب عالی حریرلری عبدالرحمن شرف
حکومت عثمانیہ طرفندن ایلیک تأسیس اولنان مطبعہ { میستا کیدیس
ویونک نشریاتی (مابعد)
فرقه : تاریخ سلطان محمد ثانی. مؤلفی قریتو وولوس. مترجی قارولیدی .

فیثانی ۵ غروش

مرجعی — باب عالی تاریخ عثمانی انجمنی

استانبول

تجارت عثمانیہ و تہذیب

طبعی مشعل

۱۳۲۹

باب عالی حریقاری

باب عالی ۱۱۶۸ و ۱۲۲۳ و ۱۲۴۱ و ۱۲۵۴ سنه لرنده تماماً و ۱۲۹۵ و ۱۳۲۹ سنه لرنده دخی قسماً محترق اولمدر شویله که :
استانبولک کون طوغوشی روز کارینه معروض اولان خواجه پاشا وجه علی ستاری بالذفات بیوک حریقاره کرتار اولدینی معلومدر .
۱۱۶۸ سنه سی ذی الحجه سنک یکریمی ایکنجی بازار کیجه سی ساعت الئیده خواجه پاشا قربنده تیمورقبو حذاسنده برخانه دن ظهور ایدن حریق شدت روزکار ایله برقاچ قول اولوب ایاصوفیه و محمود پاشا جمعه دکن اولان مواقع سوخته نارخار اولدی پاشاقبوسی (باب عالی) و دفتر دارقبوسی اما کن محترقه میاننده ایدی . پاشاقبوسنک مجدداً بنانه قدر رؤیت مصالح دولت و عباد ایچون ساحلخانه سنده بولنان اما سلطانک قدرغه لیاننده کائن سرائی صدراعظمه مکان و محل دیوان اتخاذ قلندی ۱۱۶۹ سنه سی محرمی اوائلنده ترسانه امینی بکر افندی نظارتیله پاشا قبوسنک مجدداً انشاسنه مباشرت اولندی اوسنه نهایتنده انشا آتک رسیده حد ختام اولدینی پادشاه وقتک صدراعظم طرفندن وقوع بولان ضیافت ایچون باب عالی یه کلسیله اکلاشلیور . اشبو حریقده بکلکچی بولنان ذاتک همت مخصوصه سیله دیوان قلنه عائد اوراق مهمه نک قسم عظیمی قورتاریلوب مهترخانه قربنده کی مخزنه کتورلمش ایدی .

۱۲۲۳ رمضانک یکریمی یدنجی کیجه سی سحری واقع اولان علمدار پاشا وقعه سنده یکیکچری باغیلری بی صوت و صدا کلوب باب عالی بی دائراً مدار قوشاتیدیلر و آلائی کوشکی طرفندن حر به جیلر قولتی جوارنده بر محله اماده ایلدکلری قوری اوقی کوشکک قارشوسنده اصل باب عالی اطلاق اولنان کیر قبونک اوزرنده کی کتخدای صدر عالی اوطه سی الله

وضع ایله اول محلدن القای نار ایلدیلر. علمدارك توابی داغیق اولوب
آتشی خبر آلهرق اطفاسنه قوشانلری یکیچریلر خارجدن تفك انداختله
اورکوتوب قاجیردیلر. آتش بردنبره هر طرفه سرایت ایتمکله باب عالی
چایر چایر یاندی. شانی زاده نك روایتجه علمدار طمرق دائره سنده
(اول زمان صدر اعظمك حرم دائره سی ایدی) جبخانه مخزنه کیروب
مخزنه متصل اوطه ده مدافعه نفسه چالیشور ایدی. بقاة عسکریه نك تیغ
انتقامدن قورسیله میه جنتی اکلانجه «التار ولا العار» قاعده دلیرانه سنی
اختیار برله هان یاننده موجود کیر یاروت واریلنه طبانجه بوشالده رق
اه اکبر کیرا زلزله قیامت آسا برصقه دهشت نثار بیدار وقبه مخزن
جوانب وجوار وقرینده کی تراب واحجار ایله جانب سایه صعوده
استدار ایتمکله اوزرنده بولان بشیوزه قریب یکیچریان جو هواده
قوش کبی پران ویتینده بولانلری صدمه احجار برباد وویران وماعداسنی
دخی چیل یاوروسی کبی پراکنده وپیشان ایلدی. علمدار مصطنی
پاشا ویاننده بولان برجاریه ایله برحرم آغاسی بارونك دومانندن بونالوب
وقات ایتمشردی.

برسنه قدر باب عالی عرصه سی خالی ومنی قالوب بعده ۱۸۰۲
کیسه آخیه به بالغ اولان کشفی موجینجه وخواجکاندن حسین افدینك
بنا امنی تعینی ایله ۱۲۲۵ محرمك اوننجی کونی سرمنجین راقم
افدینك اراده ایلدیکی وقت مسعود مختارده وضع اساس رسمی وقوع
بولدی. برسنه کامله اولمدهن اینیه سی ومفروشانی ختام بوله رق ذی الحجه نك
دردنجی بازار کونی ینه وقت مختارده نقل اولندی.

۱۲۴۱ سنه سی ذی الحجه سنك یکرمی یدنجی کونی ینه بر بیوک
خواجه پاشا حریق وقوع بولش ایدی. آتش خواجه پاشاده الوان
محل سندن ظهور ایدوب یکی قبرییه قدر ممتد اولش وباب عالی وجفته
سرایلر وحقی بتون چارشو ایچی وبالمو مجیلر ولایمده بیوت واماکن یانمش

ورساتیله مشهور وزیر خانك بعض طرفلری دوچار خسار اولدینی کبی
درونه تحصن ایدن نفوسجه دخی تلفات وقوعه گلش ایدی . استانبولك
برخیلی محلاتی سیلوب سوپورن بو حریق اوتوز التی ساعت سورمش
ایدی و بودرجه امتدادینه روزكارك شدتدن بشقه طلومبه چیلرك قسم
کلینی تشکیل ایدن یکیچرلرك طاغیدلسی سبب اولش ایدی (وقعه
خیریه ۹ ذی القعدة ۱۲۴۱ دهر) .

وقعه خیریه یی متعاقب آغا قبوسی باب قنوی اتخاذ قلمش ایسه ده
تقریباتی اتمام اولنه میهرق شیخ الاسلام افندی هنوز نقل ایتمهش اولدیفندن
اوراسی موقتاً باب عالی اتخاذ اولندی .

اشبو حریقده محمود پاشا محکمه سی سجالاتی دخی یاتمش اولدیفندن
محکمه مذکورده دن هر کیمك نزدنده حجت واعلام منللو سندات شرعیه
بولنور ایسه بلا اجرت قید ایتدیرلمی ایچون بلاد ثلاثه واستانبول
قاضیلرینه بیورلدیلر تصدیله اهالی محلاته کیفیت اعلان قلندی .
حریق متعاقب صدر اعظم محمد سلیم پشایه خطاباً صادر اولان خط
هایون صورتیدر :

« بقضاءه تعالی محترق اولان باب عالمزك بمنه تعالی اول بهارده انشا
اولمنه اراده مز تعلق ایتمش ومستقل آخرك بنا امانته حاجت اولیه رق
سك نظارتكله یالمنه بالمشافهه سكا امر وتنبیه صدور ایلمش اولدیفنه بناء
شمیدن كافة مالزمنه سی تدارك ویرمأن محله حفظ اولتمق اوزره شمیدلك
جیب هایونمز خزینه سندن علی الحساب اوله رق بشیورکیسه آقچه طرفكه
کوندردم انجق سنك آچیقندن مأموریتك اویمه جفته بناء ابنیه نك
اوزرینه برادرک خلیل بکی مأمور ایده سک . »

خط هایونك منظوق منیفجه سلیم پاشانك برادر وخزینه داری خلیل
بك بنا امینی نصب اوله رق وباب عالی عرصه سنك اطرافنده بعض عرصه لر
دخی اشترا وعلاوه قلنه رق باب عالی یکیدن انشا اولنمشدر .

۱۲۵۴ سنه سی ذی القعدة سنك بشنچی بازار ایرتسی کونی سحروقتی باب عالینك داخله دائره سی القنده کی آخوردن آتش ظهوریله اطفاسی قابل اوله میوب بنا سراپا محترق اولمشدر . مصالح دولتك تأخردن وقایه سی ایچون باب عالی مأمورلری سلطان بایزیدده تحیب افندی قوناغنه (الیوم دارالفنون اولان زینب خاتم قوناغی) نقل اولنه رق بش اون کون اقامتدن صکره مکتب عرفانیه تخصیصی تصور اولسان اسکی دفتر دار قپوسنه (شمیدیکی شهراماتی دائره سی) نقل ایدلش وباب عالینك ختام انشا آتته قدر اوراده قالمشدر ، ۱۲۶۰ سنه سی ربیع الاولینك اتنجی بازار ایرتسی کونی (مارت واسطی) باب عالی بناء جدیدینك رسم کشادی اجرا اولمش و صیوالری هنوز قورومامش اولدیقتدن صدراعظم محمد امین رؤف پاشا ایله رجال دولتك اختیارلری رطوبتدن متأثر اولمشلردر . برقچ کون صکره ذات حضرت پادشاهی باب عالیلرینی تشریف وتماشایله وكلا ومأمورینی تلطیف بیورمشلردر . بنایه مأمور اولان استغان قالفه برقطعه نشان افتخار ایله تلطیف قلمشدر .

وقعه نویس لطفی افندی مرحوم ۱۲۲۳ ایله ۱۲۵۴ سنه لری ارانده باب عالینك اوج دفعه سوزان وبالحاب اون سنه ده برکره اوبنای عالینك طعمه لهیب فلاکت نشان اولدیقتی ذکر ایلدکدن صوکره صرف اولنان امکلرك وپاره لرك نام کارگیره صرفی واقع اولسه ایدی نه اعلا اولوردی دیو بیان تأسف ایتمکده در .

۱۲۹۵ سنه سی جمادی الاولنك یکریمی برنجی پنجشنبه کیجه سی (۲۳ مایس سنه ۱۸۷۸) نصف اللیلدن صکره (زوالی ساعت آلتیده) علی روایه اوطه جیلرك تسیندن ناشی باب عالی بناسنك وسطه تصادف ایدن قسننك بالاسنده بولنان شورای دولت دائره سندن حریق ظهوریله التی ساعت امتداد ایتمش بودائره والتده بولنان احکام عدلیه دائره سی وداخلیه وخارجیه نظارتلرینه مخصوص دواثرك اکثر اقسامی محترق اولمش ووقوع بولان اهمیات عظیمه سایه سنده دائره صدارت تخلص ایدیله بیلمشدر .

احکام عدلیه دائره سی آیاصوفیه ده کی مجلس مبعوثان دائره سنه نقل ایدلش وهئیت شوری ختام انشا آتیه قدرالیوم معارف نظارتک بولندیقی دائره نك اوست قاتنده ایفای وظیفه ایلشدر .

باب عالی بناسندن خارج اولان مخزن اوراق قورتلش ایسه ده دوائر محترقه ده کی اوراقک اکثریسی یانمش وبرازی دخی ضایع اولغله بونلرک محللرینه اعاده وتلیمی رسماً اعلان اولمشدر . احکام عدلیه دوائرنده بولنان اوراق تقدیه وامانات محفوظه دخی محترق اولمشدر .

۱۳۲۹ سنه سی شهر صفرینک التنجی (۲۴ کاتون ثانی ۶ شباط ۱۹۱۱) بازار کونی صباحه قارش (نصف الیلدن اوج ساعت صکره) باب عالی ده آتش ظهوریله جناحینی تشکیل ایدن صدارت دائره سیله خارجیه نظارتندن ماعدا وسطنده بولنان شورای دولت وداخلیه نظارتی دائره لری تماماً ودائرۀ صدارتک متشارومکتوبچی وتشریفاتی وبکلکچی اوطه وقلملری محترق اولمشدر . بومیانده وقعہ نویس اوطه سی دخی یانمشدر . اوطه ده برخیلی اوراق موجود ایدی باخصوص دیوان حرب عرفی معیتده کی قومیسونده ماینه ایدیلان بیلدیز اوراق میاننده تاریخه عائد اولمق اوزره برخیلی وثائق صورت مخصوصه ده طرف عاجزی به کوندرلش ایدی . وتاریخ لطفی نك دردست انتشار اولان سکزنجی جلدینه درج اولمق اوزره کبرای زمانه نك تصویرلری الدہ ایدیلرک برچونگی اوراده ایدی اولجه مطبعه به کوندرلش اولان سکزقطعه منندن بشقه دیگرلری ده محترق اولمشدر حریق باب عالی تلغرافخانه سندن ظهور ایتدیکی روایت اولمقده در اسبابی تحقیق ایتک اوزره ضابطه جه بر قومیسون تشکیل ومأمور قلنمشدر . اشبو حریق مناسبتیله طنین غزته سی صاحب وسر محرری حسین جاهد بک یوم مذکورده باب عالی حریقاری حقنه طرف عاجزانه مدن معلومات تاریخیه ایتدیکنندن « اون اوچنجی قرن هجریده باب عالی حریقاری » سر لوحه سیله طینه کوندردیکم مقاله ایرتسی صالی کونی نشر اولمش ایسه ده بغض علاوات ایله مجموعه یه ده درجی تنیب ایدلشدر .

عبدالرحمن شرف